

ÖZET: Vardiyalı olarak görev yapan Devlet memurlarının kullandığı yemek ve ihtiyaç molalarının çalışma süresinden sayılmayacağı ile hafta kavramının tanımı hk. (22/01/2016-370)

Milli Savunma Bakanlığında 657 sayılı Kanuna tabi koruma ve güvenlik memurlarının vardiyalı olarak görev yaptığını, 12 saatlik çalışma süresinde 1 saat yemek ve ihtiyaç molasının çalışma saatine dahil olmadığını, personelin hafta tatilini hafta içinde kullanmasının fazla çalışma karşılığı verilen izin hususunda hak kaybına yol açtığını belirterek, söz konusu personele verilen yemek ve ihtiyaç molasının çalışma süresinden sayılıp sayılmayacağı, hafta ibaresinin nasıl anlaşılması gerektiği, bahsi geçen personelin mağduriyetinin giderilmesi hususlarında görüş talep eden ilgi yazınız incelenmiştir.

Bilindiği üzere, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun "Çalışma saatleri" başlıklı 99 uncu maddesinde; *"Memurların haftalık çalışma süresi genel olarak 40 saattir. Bu süre Cumartesi ve Pazar günleri tatil olmak üzere düzenlenir. Ancak özel kanunlarla yahut bu kanuna veya özel kanunlara dayanılarak çıkarılacak tüzük ve yönetmeliklerle, kurumların ve hizmetlerin özellikleri dikkate alınmak suretiyle farklı çalışma süreleri tespit olunabilir."* hükmü, "Günlük çalışma saatlerinin tespiti" başlıklı 100 üncü maddesinde; *"Günlük çalışmanın başlama ve bitme saatleri ile öğle dinlenme süresi, bölgelerin ve hizmetin özelliklerine göre merkezde Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca, illerde valiler tarafından tespit olunur."* hükmü yer almaktadır. Söz konusu hükme istinaden merkezde görev yapan Devlet memurlarının günlük çalışmanın başlama ve bitme saatleri ile öğle dinlenme süresinin belirlendiği 24/11/2012 tarihli ve 28477 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5/11/2012 tarihli ve 2012/3943 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile değiştirilen 6/12/1982 tarihli ve 8/5752 sayılı Kararnamenin eki "Merkezde Günlük Çalışma Sürelerinin Tespitine İlişkin Karar"a bakıldığında öğle dinlenme süresinin çalışma süresinden sayılmadığı görülmektedir.

Anılan Kanunun "Günün 24 saatinde devamlılık gösteren hizmetlerde çalışma saat ve usulünün tespiti" başlıklı 101 inci maddesinde; *"Günün yirmi dört saatinde devamlılık gösteren hizmetlerde çalışan Devlet memurlarının çalışma saat ve şekilleri kurumlarınca düzenlenir."* hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan, mezkur Kanunun "Fazla çalışma ücreti" başlıklı 178/B maddesinde, *"Kurumlar gerektiği takdirde personelini günlük çalışma saatleri dışında fazla çalışma ücreti vermeksizin çalıştırabilirler. Bu durumda personele yaptırılacak fazla çalışmanın her sekiz saati için bir gün hesabı ile izin verilir. Ancak, bu suretle verilecek iznin en çok on günlük kısmı yıllık izinle birleştirilerek yılı içinde kullanılabilir."* hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan, günlük çalışma saatleri dışında yapılacak fazla çalışmanın uygulanmasına ilişkin esasları düzenlemek amacıyla 13/03/1975 tarihli ve 15176 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe konulan "Fazla Çalışmanın Uygulama Esaslarını Gösterir Yönetmelik" in 3 üncü maddesinin (A) bendinde "Fazla çalışma" ibaresi *"Devlet Memurlarının, genel olarak haftalık çalışma süresi olan, 40 saatin üstünde yaptıkları çalışma, fazla çalışmadır."*

Bu Yönetmeliğin uygulanması yönünden, özel Kanunlarda mevcut yahut Devlet Memurları Kanunu'na veya Özel Kanunlara dayanılarak çıkarılacak Tüzük ve Yönetmeliklerdeki:

a) *Haftalık çalışma süreleri 40 saatten az olan Devlet Memurlarının 40 saatten fazla çalıştıkları süre;*

b) *Haftalık çalışma süreleri 40 saatten fazla olan Devlet Memurlarının; Özel Kanunlarında mevcut veya Devlet Memurları Kanunu ya da Özel Kanunlara dayanılarak çıkarılacak Tüzük ve Yönetmeliklerde belirtilen süreden fazla çalıştıkları süre;*

Fazla çalışma sayılır." şeklinde, aynı maddenin (B) bendinde ise, "Nöbet Hizmeti"

"Kurumların faaliyetleri gereği, güvenliğin veya hizmetin devamını temin amacıyla, normal çalışma saatler içinde veya dışında yapılan çalışmadır." şeklinde tanımlanmış olup, anılan Yönetmeliğin 5 inci maddesinde, "Çalışma saatleri içinde ve dışında yürütülen nöbet hizmetleri fazla çalışma sayılmaz." hükmü yer almaktadır.

Yukarıda yer verilen hükümler ve açıklamalar çerçevesinde,

- Günün 24 saatinde devamlılık gösteren hizmetlerde çalışan Devlet memurlarının çalışma saat ve şekillerinin kurumlarınca düzenlenmesi gerektiği, kamu kurum ve kuruluşları tarafından günün 24 saatinde devamlılık gösteren hizmetlerde çalışan Devlet memurlarının çalışma saat ve şekilleri düzenlenirken Başkanlığımız görüşünün alınma şartının bulunmadığı, nöbet hizmetlerinin fazla çalışma sayılmayacağı,

- Günün 24 saatinde devamlılık gösteren hizmetlerde vardiyalı olarak çalışan Devlet memurlarının da, özel Kanunlarla yahut 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na veya Özel Kanunlara dayanılarak çıkarılacak Tüzük ve Yönetmelikler ile haftalık çalışma süresinin farklı belirlenmemesi kaydıyla, haftalık çalışma süresinin 40 saat olduğu,

- Fazla çalışılan her sekiz saate bir gün izin verilebilmesi için günün 24 saatinde devamlılık gösteren hizmetlerde vardiyalı olarak çalışan Devlet memurlarının, özel Kanunlarla yahut 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na veya Özel Kanunlara dayanılarak çıkarılacak Tüzük ve Yönetmelikler ile haftalık çalışma süresinin farklı belirlenmemesi kaydıyla, haftalık çalışma süresini(40 saati) aşan fiili çalışma yapması gerektiği,

- Günün 24 saatinde devamlılık gösteren hizmetlerde vardiyalı olarak çalışan Devlet memurlarına çalışma saatleri arasında verilen dinlenme ve ihtiyaç molalarının çalışma süresinden sayılmasının mümkün bulunmadığı,

- "Hafta" ibaresinden Pazartesi 00.00 itibarıyla başlayan ve Pazar 23.59 itibarıyla sona eren 7 günlük sürenin anlaşılması gerektiği, mütalaa edilmektedir.

